

FISKEKOMMUNERNA

STRÖMSTAD TANUM SOTENÄS LYSEKIL UDDEVALLA ORUST TJÖRN GÖTEBORG
ÖCKERÖ VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Yttrande

2017-03-30

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
Kemikalieenheten
Malin Johansson

Ärendenr: M2016/02523/Ke

Remissvar angående "Naturvårdsverkets redovisning för åtgärder för minskad nedskräpning"

Fiskekommunerna organiserar nio kommuner i Bohuslän, vilka tillsammans med Västra Götalandsregionen samverkar med berörda intressenter för att skapa en bärkraftig utveckling av Havs – och fiskerelaterade näringar längs Bohuskusten. Kommunerna yttrar sig här som ett gemensamt nätverk och utifrån den kompetens som byggts upp sedan mitten av 1990-talet, då nätverket startade sitt samarbete.

Fiskekommunernas ledningsgrupp representeras av både politiker och tjänstemän vilka har tagit del av remissen och står bakom följande gemensamma remissvar.

Fiskekommunernas synpunkter

Kapitel 4

- 1) Det är bra att medel tillsätts för uppsamling av marint skräp!
Fiskekommunerna ser positivt på förslaget om extra statliga anslag till kommuner på Bohuskusten för strandstädning. Det är önskvärt att finansieringen inte medföra extra administrativ börda.
Det böra vara tydligt skrivet:
Att staten har ett nationellt ansvar att finansiera insamlandet och hanterandet av det marina skräpet.
Att det nationella stödet ska vara permanent.

Ytterligare synpunkter

- 2) Huvuddelen av den marina nedskräpningen utmed Bohuskusten kommer från utlandet. Det är därför avgörande att internationella påtryckningar sker för att minska de stora kvantiteterna av marint skräp.

- 3) I förslaget från Naturvårdsverket nämns inte västkustkommunernas särskilda problem med omhändertagande kroppar vid betydande säldöd. Fiskekommunerna anser att detta avfallsslag borde finnas med i Naturvårdsverkets förslag och att staten, via Jordbruksverket, bör ge tydliga rutiner och riktade anslag till kommunerna vid omfattande säldöd.
- 4) Fiskekommunerna vill i detta sammanhang lyfta att en diskussion om "skrotbåtar" saknas i remissen. Problemet är komplext, växande och lagstiftningen snårig. Det är svårt att få fram vem som är ägare till en båt och enligt dagens lagregler finns det också rättsliga svårigheter att ta hand om övergivna skrotbåtar. Denna problematik gäller både båtar upptagna på land samt "skrotbåtar" vid kaj som vid vissa tillfällen måste sjunka innan de tillåts hanteras.
- Mer än 100 000 fritidsbåtar i Sverige är idag över 40 år gamla samtidigt som båtarnas livslängd bedöms vara 30-50 år.
- De flesta av problembåtarna är uttjänta plastbåtar som riskerar att dumpas i naturen. För att undvika detta behöver ett växande antal uttjänta fritidsbåtar omhändertas i framtiden. Kostnaderna för att ta hand om skrotbåtar är höga när de hamnat i naturen.
- Fiskekommunerna ser positivt på om man inom detta arbete kan hantera "båtskrot"-frågan och om inte ta den till i ett annat lämpligt sammanhang.

För Fiskekommunerna

Clas-Åke Sörkvist
Ordförande

Sammanfattning av Naturvårdsverkets förslag

Det är förbjudet att skräpa ner

I Sverige är all form av nedskräpning förbjuden. Trots det upplever många att nedskräpningen har ökat. Skräpiga miljöer upplevs som otrevliga och otrygga av många människor och kommuner och statliga myndigheter lägger varje år stora summor på att städa. Nedskräpning medför skador på växt- och djurliv, både på land och i vatten, och kan ha negativ påverkan både på människors vistelse i naturen och på turistnäringen. Att nedskräpning har flera och betydande negativa konsekvenser är alltså tydligt. En kvantifiering av dessa negativa konsekvenser och även av den faktiska nedskräpningens omfattning samt de problem den medför saknas dock i stor utsträckning.

Naturvårdsverkets uppdrag (Kap 1)

Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att utvärdera nedskräpningsbotens styreffekt för att minska nedskräpningen och vid behov lämna förslag på nödvändiga förändringar samt att utreda och föreslå hur det nationella förebyggande arbetet mot nedskräpning kan säkerställas. I uppdraget ingår också att utreda om kompletterande finansieringsformer och/eller åtgärder för omhändertagande av marint skräp på stränder behövs, och i så fall föreslå olika alternativ samt att utreda och föreslå hur lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning kan ändras så att kommunerna får ansvar för att beakta miljöaspekter i naturmiljöer och utföra renhållning även inom sådana områden.

Naturvårdsverkets förslag

Extra medel till strandstädning behövs på Bohuskusten (Kap 4)

Problemen med marin nedskräpning intar en särställning på Bohuskusten. De skräpmätningar som gjorts visar att det flyter i land lika mycket skräp på Bohuskustens stränder som på havsstränderna i resten av Sverige varje år. Eftersom kust-sträckan är hårt drabbad av ilandflutet skräp, vilket innebär att kommunerna här får höga kostnader för strandstädning jämfört med andra kommuner bedömer Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten att det finns ett behov av extra medel till städning av stränder längs Bohuskusten. I dagsläget bedömer Naturvårdsverket att en statlig finansiering av strandstädning är den mest framkomliga vägen, eftersom problemet är regionalt och skräpet till övervägande del är ilandflutet. Däremot ser Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten inte något behov av nya finansieringsformer för marin nedskräpning utöver befintliga anslag.

Kommunens ansvar enligt gaturenhållningslagen föreslås motverka skada på växt- och djurliv och naturmiljön i övrigt (Kap 5)

Kommunens renhållningsåtgärder utgår idag i huvudsak ifrån att olägenheter för människors hälsa ska hindras samt att krav som kan ställas i fråga om trevnad, framkomlighet och trafiksäkerhet ska uppfyllas. Naturvårdsverket föreslår att kommunens ansvar för renhållning utökas till att även skada på växt- och djurliv och naturmiljön i övrigt ska undvikas i skäligen utsträckning. Detta kan förväntas medföra ökade kostnader för renhållning för kommunerna, hur stora är dock inte utan vidare underlag möjligt att bedöma.

Kommunens ansvar utanför detaljplan föreslås förstärkas och förtydligas (Kap 5)

Det finns idag en osäkerhet kring gränsdragning för när kommuner, fastighetsägare eller andra aktörer är ansvariga för att städa på allmänrättsligt tillgänglig plats utanför detaljplanelagt område. Naturvårdsverkets uppfattning är att kommunens ansvar är mer långtgående än vad de i vissa fall anser sig ha. Vi föreslår att ansvaret förstärks. Vi föreslår också att man i samband med ändringar av 4 § förtydligar innebörden av kommunens sekundära ansvar och gränsdragningen för det i en författningskommentar till 4 §. Ett förstärkt

och förtydligt kommunalt ansvar kan komma att medföra ökade kostnader för renhållning för de kommuner som idag inte tar sitt ansvar fullt ut.

Hela gaturenhållningslagen bör ses över (Kap 5)

Lagen om gaturenhållning och skyltning reglerar frågor av tämligen blandad karaktär – den är ålderdomligt utformad, är delvis svårläst och har otillräcklig reglering för vissa frågor. Naturvårdsverket anser därför att en total översyn av lagen vore lämplig.

Naturvårdsverkets överväganden

Naturvårdsverket har även belyst nedskräpningsbotens syfte och användning och beskrivit nationellt förebyggande arbete. Här förslås inga förändringar.

Nedskräpningsboten (Kap 2)

När det gäller nedskräpningsboten konstaterar Naturvårdsverket att det är svårt att se samband mellan nedskräpningsbot och minskad nedskräpning, detta både på grund av otillräckligt dataunderlag och svårigheten att skilja ut just botens effekt bland andra faktorer. Ordningsboten har sin styrka i signalvärdet, att den förenklar polisens arbete och avlastar rättssystemet, vilket var syftet med införandet.

Naturvårdsverket anser att det är olämpligt att införa administrativa sanktioner (typ miljöstraffavgift) bl.a. då det idag inte finns någon naturlig tillsynsmyndighet. Det skulle i praktiken förutsätta en ny yrkesgrupp vars arbetsuppgift skulle likna polismyndighetens.

Att slänga cigarettfimpar är förbjudet, men mycket vanligt förekommande och påverkar trivseln negativt. Men för att det ska anses vara motiverat och proportionerligt att utöka det straffbara området – det vill säga att bötfälla nedskräpning med småskräp så som fimpar – behövs enligt

Naturvårdsverket ett underlag som tydligare än dagens visar på risken för skada på miljön.

Nationellt förebyggandearbete (Kap 3)

Av de exempel på nationellt förebyggande arbete som berörts i redovisningen så anser Naturvårdsverket att arbetet i dagsläget är säkerställt i den omfattning som behövs.

Mot bakgrund av de pågående förhandlingarna i EU om en utökning av producentansvaret ser Naturvårdsverket det som mindre lämpligt att nu föreslå en finansiering av attityd- och beteendefrågor som senare blir svår att ändra på.